

Justiits- ja Digiministeerium

Meie: 13.04.2026
nr 2-10/26-00702-1

**Elektroonilise side seaduse (ESS) ja
riigilõivuseaduse muutmise seaduse (RLS)
eelnou kohta arvamuse avaldamine**

Austatud minister

Justiits- ja Digiministeerium on eelnõude infosüsteemi kaudu ministeeriumidele kooskõlastamiseks ja huvirühmade arvamuse avaldamiseks esitanud elektroonilise side seaduse (ESS) ja riigilõivuseaduse muutmise seaduse (RLS) eelnõu (eelno).

Eelnõu eesmärk on seletuskirja kohaselt laiendada raadioside piiramise õigust, et tagada kriitilise taristu kaitse ning võimaldada väljaõpet ja tehnoloogia arendamist muutunud julgeolekuolukorras.

1. Eelnõu § 1 p 6, ESS § 115 lg 1 p 1 – kehtiv ESS § 115 sätestab raadioside piiramise alused ning raadiosidet on lubatud piirata avaliku korra ja riigi julgeoleku tagamiseks. Eelnõu § 1 p-ga 6 muudetakse ESS § 115 ning laiendatakse nende isikute ringi, kes saavad raadiosidet piirata. Kui kehtiv ESS § 115 lubab raadiosidet piirata Kaitseväl ja vanglal (piiramine on seotud territooriumiga) ning julgeolekut tagaval asutusel (piiramine on seotud sündmusega), siis eelnõu laiendab märkimisväärselt raadioside piiramiseks õigustatud isikute ringi.

Riigikantselei palub seletuskirjas põhjalikult analüüsida niivõrd laia õiguse andmist (ohu ennetamisel ja tõrjumisel kui ka korrarikkumise kõrvaldamiseks või väljaõppe eesmärgil). Kahtleme, kas raadioside piiramise õiguse laiendamine on vajalik ja õigustatud ning kas riske on piisavalt hinnatud.

Tegemist on ääretult laia normiga, mis võimaldaks näiteks ennetamise raames Kaitseväl ja Kaitseliidul üle Eesti raadiosidet piirata ilma kohustuseta hinnata meetme proportsionaalsust või sellega kaasnevat mõju vms. Kui vahetu ohu tõttu raadioside piiramisel kestab raadioside piiramine ohu tõrjumiseni ja võiks eeldada, et see aeg ei ole pikk, siis näiteks õppuste puhul tuleb arvestada ja näha ette regulatsioon, et raadiosidet ei tohiks piirata järjest kauem teatud ajast – see võimaldaks maandada raadioside piiramisest tulenevaid riske.

Kuna raadioside piiramise piirkonnad võivad olla väga erinevad (tiheasustus, hajaasustus, mitmed olulise tähtsusega taristud lähestikku) ja sellest sõltub ka piiramise mõju ümbritsevale, siis toome näitena selle, et 2025. aastal kehtestas Kaitseväge lennupiirangu ala pooles Eestis, kuna eeldati mehitamata õhusõiduki (MÕS) ohtu üle Venemaa Föderatsiooni piiri. Kui need kaks meetet esinevad ühel ajal (raadioside piirang ja lennupiirangu ala), siis võib juhtuda, et seatakse ohtu nt kõned kiirabisse, hobilennundus ja lennundus ning lennuohutus tervikuna.

Seetõttu teeme ettepaneku ohu ennetamise, õppuste ning teadus- ja arendustegevuse eesmärgil raadioside piiramise korral sätestada seaduses selged raamid näiteks piirkonna, piiramise aja ja kestuse

kohta (nt õppuste piirkond on mõni suurem linn, õppus toimub nädala sees ja see toimub kolm päeva – kuidas sellisel juhul riske maandada?) või seletuskirjas selgitada, kuidas sellisel juhul riske maandatakse (näiteks saab teadus- ja arendustegevuse eesmärgil raadiosidet piirata ainult vastaval polügoonil).

2. Eelnõu § 1 p 6, ESS § 115 lg 1 p 3 – kuivõrd oluline on vaadata taristu kaitset tervikuna ning käsitleda seda koos riigikaitseobjektide taristukaitse nõuete määrusega, lähtudes kihilise kaitse põhimõttest – st füüsilised taristukaitse nõuded kombineerituna mh raadioside segamise võime ning aktiivsete tõrjemeetmetega, siis teeme ettepaneku lähtuda kehtivast riigikaitseobjektide õigusraamistikust, arvestades, et riigikaitseobjektide protsessis on juba paigas selged kriteeriumid objektide nimetamiseks, valimiseks ja hindamiseks ning vajaduse korral ka nende kaitse nõustamiseks.

Riigikantselei ettevalmistatud korra- ja seaduse muutmise seaduse eelnõu (mehitamata õhusõidukite tõrje rollijaotus) kohaselt võimaldatakse raadiosidet piirata turvatöötajal ja turvajuhil mehitamata õhusõidukist lähtuva ohu tõrjumiseks turvaobjektidel, mis on riigikaitsealal määratud alaliseks või ajutiseks riigikaitseobjektiks ja kui raadioside piiramise vajadus tuleneb riigikaitsealal määratud alaliseks või ajutiseks riigikaitseobjektiks turvaplaanist, turvategevuse seaduses sätestatud alusel ja korras. Palume see muudatus eelnõust välja jätta ning Riigikantselei lisab sätte muudetud kujul enda ettevalmistavasse paketti.

3. Olete seletuskirjas märkinud, et raadioside piiramine mõjutab selle mõjupiirkonnas viibijate jaoks sideteenuste kättesaadavust, kuid seda vähesel määral. Juhime tähelepanu, et raadioside piiramine ei pruugi mõjutada ainult sideteenuste kättesaadavust. Raadioside piiramine mõjutab ka lennuliiklust ja lennuohutust, samuti näiteks haiglate tööd. Palume teil seletuskirja täiendada ja selgitada välja kõikvõimalikud ohud, mida raadioside piiramine võib kaasa tuua, ning selgitada, kuidas võimalikke ohte maandada.

4. Samuti toote seletuskirjas esile, et raadioside piiramist rakendatakse üksnes vahetu ohu tõrjumise hetkel ning raadioside piiramist võimaldavad seadmed ei tööta alaliselt (lk 7). Palume tuua näiteid, kui kaua võib kesta raadioside piiramine.

Kuivõrd eelnõus reguleeritakse ka teadus- ja arendustegevuse raames raadioside piiramist, kas tuleb seletuskirjas märkida, kuidas sellisel juhul raadioside piiramist rakendatakse – kui ei tõrjuta ohtu, siis kui kaua töötavad raadioside piiramist võimaldavad seadmed?

Samuti palume analüüsida, kas võib olla raadioside piiramise tagajärjel ka oht kellegi elule või tervisele (näiteks ei saa sel ajal kutsuda kiirabi, väikesaarelt ei ole võimalik inimest õhusõidukiga mandrile haiglasse tuua), ning kui on, siis kes sellisel juhul tekkinud kahjude eest vastutab.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Keit Kasemets

Riigisekretär